BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI.

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WILEŃSKA Nr. 25, m. Nr. 3.

Nr. Wilno, dnia 8 listopada 1927 roku. 95.

Treść numeru:

-----------ooo § ooo-------------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.-

P r a s a z a g r a n i c z n a o k o n f l i k c i e p o l s k o - l i t e w s k i m.-

"Patrie" N.299.Artykuł p.t.:"Konflikt polsko-litewski". Streszczenie:

Agitacja polityczna znalazła ostatnio ujście w Europie Wschodniej w postaci konfliktu polsko-litewskiego,który nie jest może tak doniosły,jak incydenty serbsko-bułgarskie,lecz tem niemniej bardzo wyraźnie występujący.Litwa,jak wiadomo,zwróciła się nawet z notą do Ligi Narodów oskarżając Polskę o naruszanie traktatów międzynarodowych.Rząd litewski uzasadnia swą notę przy pomocy całego szeregu faktów,których doniosłość jednak wyolbrzymia i które w każdym razie nie są proporcjonalne do alarmu,jaki się na Litwie z tego powodu wywołuje.-

Polska ma bezsporne prawo stosowania na swem terytorjum środków,jakie uznaje za potrzebne.Zarzut litewski sfałszowania przez rząd polski listu nauczycieli z Worń jest zupełnie bezpodstawny.Rząd litewski nie może zaprzeczyć,że nauczycieli Polaków więzi i że ci ostatni mają prawo skarżenia się na swój los zagranicą.Śmieszny jest wręcz argument noty litewskiej,mający rzekomo stwierdzać przynależność okupowanych przez Polskę terytorjów do Litwy.Represje stosowane przez rząd polski mają zdaniem autorów noty świadczyć o tem,że Polska sama nie uznaje Wileńszczyzny za terytorjum polskie.-

Cała nota litewska,której premjer Woldemaras oskarża Polskę o nieposzanowanie traktatów międzynarodowych nasuwa przypuszczenia,że jest to zwykły manewr dyplomatyczny Litwy,uzgodniony,a może nawet nasunięty przez dyplomację niemiecką dla zmuszenia Ligi Narodów do ponownego rozpoczęcia debatów w sprawie wileńskiej,a jednocześnie do pozwolenia Niemcom poruszenia sprawy rewizji granic wschodnich.Jeżeli istotnie cała sprawa tak się przedstawia,to niezbędny jest niezwłoczny kontakt pomiędzy mocarstwami sprzymierzonemi dla należytego zachowania manewru niemieckiego.-

"Tribuna" Nr.298 Artykuł p.t.:"Anglja,Polska i Litwa" Streszczenie:

Przybycie do Londynu generała litewskiego Radus Zenkawiczusa usprawiedliwione jest oficjalnie potrzebą naradzenia się rządu litewskiego z angielskim w sprawie pożyczki zagranicznej,która to sprawa zainicjowana została już w 1919 - 1920 roku.Stwierdzono jednak,że gen.Radus-Zenkawiczus podczas swego pobytu w Londynie odbył narady z pewnemi osobistościami Foreign Office.Tematem tych narad niewątpliwie był konflikt polsko-litewski.Rząd angielski w stosunkach polsko-litewskich wielce jest zainteresowany ze względu na sytuację w Europie Wschodniej.Jak się zdaje rząd angielski usiłuje wpłynąć na rząd litewski w kierunku porzucenia idei stanu wojny z Polską.-

"Neue Zuercher Ztg" Nr.299. Artykuł p.t.:"Polska a Litwa". Streszczenie:

Nota litewska do Ligi Narodów w sprawie naruszania przez Polskę traktatów międzynarodowych staje się coraz bardziej przedmiotem ożywionych dyskusyj politycznych tak,że dzisiaj możliwą jest rzeczą określenie polskiego

stanowiska w całej tej sprawie.Pewne sfery polityczne wyrażają pogląd,że rząd polski postąpiłby o wiele zręczniej gdyby zamiast zastosowania środków odwetowych w stosunku do zamieszkałych w Wileńszczyźnie Litwinów i dania w ten sposób pretekstu rządowi kowieńskiemu zwrócił się do Genewy,wystosowując skargę na Litwę do Ligi Narodów i uprzedzając w ten sposób demarche litewskie.Inne koła zagranicz ne dowodzą,że nie miałoby dla Polski żadnego sensu zwracanie się do Ligi Narodów ze skargą na represje litewskie dopóki Litwa zgodnie z wielokrotnemi oświadczeniami rządu kowieńskiego jest w stanie wojny z Polską. Skarga litewska zmusza Polskę do rozpatrzenia problemu stosunków polsko-litewskich w całej ich złożoności.Trudno zrozumieć dlaczego Litwa się powołuje na art.11 paktu genewskiego,skoro sama uporczywie powtarza,że między Litwą a Polską nie istnieją normalne stosunki.Zarówno Polska,jak Litwa są członkami Ligi Narodów,a więc stosunki takie,jakie obecnie między Polską a Litwą xxxxjąx,istnieją,nie mogą trwać nadal bez zadania uszczerbku autorytetowi Ligi Narodów i bez naruszenia jej zasad,które ściśle określają sposoby likwidacji konfliktu pomiędzy państwami Ligi Narodów.Do przewidzenia jest też,że Polska wogóle żadną oficjalną dyskusję sprawy wdawać się nie będzie,zanim Litwa nie złoży oświadczenia, że jest gotowa nawiązać przyjazne stosunki z republiką polską.Przypuszczalnie ze strony angielskiej i francuskiej na Kowno wywrze się w tym kierunku pewną presję.W przeciwnym bowiem razie porozumienie może nie być osiągnięte.Tak czy inaczej ze strony polskiej,jak się zdaje jest postanowione czynić wszystko w kierunku likwidacji jednostronnego stanu wojny.-

"Le Temps" Nr. dnia 30.X.1927 r. Artykuł p.t.:"W sprawie sporu polsko-litewskiego". Streszczenie:

Spór polsko-litewski,dotyczący przynależności Wilna i wzajemnego stanowiska obu państw w stosunku do mniejszości narodowych zdaje się w chwili obecnej szczególnie interesować rząd angielski.Istotnie,według informacyj pochodzących z dyplomatycznych sfer angielskich,odbywają się już od pewnego czasu pomiędzy Paryżem a Londynem narady w sprawie interwencji Anglji i Francji u rządów polskiego i litewskiego w celu pokojowego uregulowania sporu przed zebraniem się Rady Ligi Narodów w grudniu.

Anglja nie byłaby przeciwna tego rodzaju interwencji,zwłaszcza,że w Londynie panuje przekonanie,że trzecie mocarstwo zachodnie mogłoby się przyłączyć do zamierzonej demarche Londynu i Paryża.-

"El Sol" Nr.299. Artykuł p.t.:"Stosunki polsko-litewskie". Streszczenie:

Rząd litewski skierował,jak wiadomo,do Ligi Narodów notę przeciwko akcji polskiej odnośnie interesów Litwy.Rząd kowieński powołuje się przytem na art.11 paktu genewskiego,omawiającego incydenty,mogące zakłócić spokój powszechny.-

Stosunki polsko-litewskie oddawna są naprężone Litwa wciąż utrzymuje "stan wojny".z Polską,nie chcąc uznać wyroku Konferencji Ambasadorów,przysądzającego Wilno Polsce.Obowiązkiem Ligi Narodów jest sprawiedliwe rozstrzygnięcie konfliktu polsko-litewskiego.Wprawdzie wojna pomiędzy Polską a Litwą wydaje się niemożliwa,już chociażby ze względu na to,że Litwa liczy dwa miljony ludności, zaś Polska 30,lecz bądź co bądź niebezpieczeństwo zakłócenia pokoju istnieje.-

"Zuerichsee Ztg" Nr.298. Artykuł p.t.:"~~Artykuł~~ Skarga Prezydenta Państwa litewskiego Woldemarasa". Streszczenie:

Litwa złożyła jak wiadomo na ręce sekretarza Ligi Narodów skargę na środki zastosowane przez rząd polski w stosunku do Litwinów na terenie Wileńszczyzny. Zaznaczyć należy, że małym państwom, które powstały na gruzach carskiej Rosji nie pozostaje inna droga, jak tylko petycje do Genewy. Litwa liczy nie wiele więcej niż dwa miljony ludności, zaś obszar jej jest nieco większy od Szwajcarji. Polska natomiast ma ludności przeszło 27 miljonów i rozporządza terytorjum 388.320 km.kw. Zestawienie to usprawiedliwia taktykę rządu litewskiego. Litwa ma powody do wnoszenia przeciwko Polsce skargi. Wiadomo bowiem całemu światu, że gen. Zeligowski gwałtem w 1920 roku zajął Wilno które w dwa lata potem zostało oficjalnie przez rząd warszawski inkorporowane do Polski. Powyższemu aktowi gwałtu udzieliły mocarstwa w Genewie swych sankcyj.

Republika Litewska dotychczas stanu tego nie uznała. Ponieważ wszakże Litwa nie miała możności zadośćuczynić swym żądaniom przy pomocy oręża, przeto ograniczyła się do zerwania stosunków dyplomatycznych z Warszawą. Nie mogły nie powstać w takim stanie rzeczy tarcia pomiędzy obu krajami.-Pozatem w Polsce zamieszkuje wielu Litwinów, podobnież, jak wielu Polaków na Litwie. W obu krajach też są szkoły mniejszościowe, które, jak się zdaje, uciskane są z jednej strony przez rząd litewski, z drugiej zaś przez polski. Rocznicę utraty Wilna obchodzono w Kownie, jako dzień żałoby narodowej, zaś w Polsce jako radosną uroczystość.-

Rząd kowieński podjął więc na terenie dyplomatycznym ofenzywę. Żadać sobie należy pytanie, jak się zachowa Warszawa podczas tego procesu w Genewie: czy ustąpi żądaniu Ligi, czy też zakwestjonuje miarodajność sfer genewskich.-

"Peuple Genevois" Nr.298. Artykuł p.t."Komedja litewska, a scena genewska". Streszczenie:

Wypadki na Litwie wymagają wyraźnych komentarzy Litwa zdaje się być obecnie ogniskiem pożaru, jaki w Europie Wschodniej bardzo łatwo wybuchnąć może. Co ciekawsze jednak, kierownicy nawy państwowej Litwy narażają się na ryzyko zmiecenia ich z powierzchni politycznej przez konsekwencje takiego pożaru. Woldemaras zdecydował, jak wiadomo, wnieść do Ligi Narodów skargę w sprawie szkół litewskich w Polsce. Rząd kowieński sądzi, że znajdzie w ten sposób okazję do wykazania przed całym światem, iż kwestja polsko-litewska zawsze jest otwarta, stanowiąc między in. jedną z sytuacyj przewidzianych w art.11 paktu genewskiego /zagrażanie pokojowi powszechnemu/. Rachuby te są nietrafne, gdyż rząd litewski wciąż ma opinję zagraniczną przeciw ko sobie. Opinji tej rząd litewski nie zmieni. Przekonanie to panuje wśród sfer zachodnich. Ostatnie narady p. Zaleskiego i Brianda wykazały zgodność poglądów w tej sprawie Jednocześnie p. Briand miał zaznaczyć posłowi litewskiemu w Paryżu p. Klimasowi, że Litwa w żadnym wypadku liczyć nie może na poparcie swego stanowiska w stosunku do Polski. 1 /"stan wojny"/.

Pan Woldemaras zmuszony jest do liczenia się z opinją mocarstw zachodnich, czego dowodem jest zdecydowanie się jego na skreślenie poprawek w konstytucji, traktujących o Wilnie, jako o stolicy Litwy.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE.

P r o j e k t z m i a n y k o n s t y t u c j i l i t e w s k i e j - /Projekt nie ostateczny/.-

"Lietuvis" Nr.245 z 29.X.r.b.

I.Zasady ogólne.-

§ 1.

Państwo litewskie jest niezawisłą republiką demokratyczną.Suwerenna władza państwa należy do narodu.-

§ 2.

Rządy nad państwem sprawuje Sejm,Rząd i Sąd.-

§ 3.

W państwie litewskiem nie ma mocy prawnej żadna ustawa,sprzeczna z Konstytucją.-

§ 4.

Terytorjum Litwy składa się z ziem,których granice określone zostały przez zawarte dotychczas przez państwo traktaty międzynarodowe.Zmieniać terytorjum te wolno w ten sposób,że do zwiększenia wystarczy zwykła droga ustawowa,do zmniejszenia wymagany jest plebiscyt narodowy.-

§ 4a.

Stolicą Litwy jest Wilno.W inne miejsce wolno przenieść stolicę jedynie czasowo,na mocy odnośnej ustawy.

§ 5.

Poszczególne dzielnice Litwy zawarte we wspomnianych w § 4 granicach otrzymać mogą drogą odnośnej ustawy prawo autonomicznych rządów i ustawodawstwa,związanego z lokalnemi sprawami,za pośrednictwem własnych sejmików.-
Prawa autonomiczne każdej takiej dzielnicy wymienione być winne w jej statucie,nadawanym drogą odpowiedniej ustawy.-

§ 5a.

Sejmiki autonomicznych dzielnic nie powinny wydawać ustaw,dotyczących spraw całej Litwy czy innych jej dzielnic,lub też ustaw sprzecznych z ustawami całej Litwy.

§ 6.

Językiem państwowym jest język litewski.O używaniu języków lokalnych decyduje ustawa.-

§ 7.

Barwy państwowe:żółta-zielona-czerwona.Godło państwowe:biała Pogoń na czerwonem tle.-

II.Obywatele Litwy i ich prawa.

§ 8.

Prawo obywatelstwa się nabywa i traci w myśl odnośnej ustawy o obywatelstwie.-

Obywatel obcego państwa może otrzymać obywatelstwo litewskiej,skoro przebył conajmniej 10 lat na Litwie.-

§ 9.

Nikt nie może być jednocześnie obywatelem Litwy i innego państwa.-

§ 10.

Wszyscy obywatele Litwy,mężczyzni i kobiety,równi są wobec prawa.Nie wolno udzielać obywatelowi specjalnych przywilejów,ani zmniejszyć jego praw zależnie od jego pochodzenia,wyznania,narodowości.-

§ 11.

Osoba obywatela jest nietykalną.Pociągać obywatela do odpowiedzialności wolno jedynie w przewidywanych ustawowo wypadkach i trybie.Obywatel może być aresztowany lub jego wolność może być ograniczona,jedynie w wypadkach jego przestępstwa,lub też z decyzji sądu.Aresztowany obywatel winien najdalej w przeciągu 48 godzin otrzymać decyzję do do swego aresztowania,jako też ostatniego.W razie nieotrzymania powyższej decyzji,aresztowanemu niezwłocznie powraca się wolność.-

§ 12.

Mieszkanie obywatela jest nietykalne.Wkroczenie do mieszkania i przeprowadzenie w niem rewizji możliwem jest jedynie w przewidzianych ustawowo wypadkach i trybie.

§ 13.

Obywatel ma swobodę wyznania i sumienia.Przynależność do jakiejśkolwiek religji lub też wyznawanie jakiegokolwiek światopoglądu nie może być motywem usprawiedliwiającym przestępstwo lub odmowę od pełnienia obowiązków publicznych.-

§ 14.

Obywatelowi gwarantuje się tajemnicę korespondencji pocztowej,telegraficznej i telefonicznej.Wyjątki stanowią przewidziane ustawowo wypadki.-

§ 15.

Obywatelom gwarantuje się swobodę słowa i prasy Wyjątki stanowią przewidziane ustawowo wypadki,kiedy zachodzi potrzeba ochrony etyki i ładu państwowego.-

§ 16.

Obywatelom przyznaje się swobodę urządzania zebrań w przewidzianym ustawowo trybie,bez użycia broni i zakłócania spokoju publicznego.-

§ 17.

§ 17.

Obywatelom gwarantuje się swoboda organizowania towarzystw i związków,o ile cele i środki wykonawcze tych ostatnich nie są sprzeczne ze statutem karnym.-

§ 18a.

W obronie interesów wyznania i kultury występować może osoba prawna.Szerzej traktuje o tem odnośna ustawa.-

§ 18.

Obywatel pokrzywdzony przez pełniące obowiązki swe urzędnika ma prawo - w przewidzianym ustawowo trybie - pociągnąć go do odpowiedzialności sądowej - bez zgody czy zezwolenia zwierzchności danego urzędnika - i żądać pokrycia strat.-

§ 19.

Każdy obywatel ma prawo do wniesienia petycji do Sejmu.-

§ 20.

Obywatele mają prawo inicjatywy ustaw.Dwadzieścia pięć tysięcy obywateli,posiadających prawa wyborcze, przedłożyć może Sejmowi w przewidzianym trybie projekt ustawy,który Sejm powinien rozpatrzeć.-

§ 21.

Prawo własności podlega ochronie.Mienie obywatela może ulec wywłaszczeniu jedynie drogą ustawową w razie publicznej potrzeby.-

III. S e j m .

§ 22.

Sejm stanowią przedstawiciele narodu.-
Liczba posłów ustala się w ten sposób,aby na każde 60 tysięcy ludności przypadł jeden poseł.-

§ 23.

Posłowie obierani są drogą powszechnego,równego, bezpośredniego i tajnego głosowania, według proporcjonalnego systemu wyborczego.Sposób i tryb wyborów do Sejmu przewiduje ustawa.-

§ 24.

Wybierać posłów do Sejmu mogą obywatele Litwy o pełni praw,mężczyźni i kobiety,posiadający conajmniej 24 lat;wybierane zaś być mogą osoby posiadające conajmniej 30 lat życia.-

§ 25.

Sejm obierany jest na przeciąg pięcioletni.-

§ 26.

§ 26.-

Po upływie kadencji Sejmu lub w razie jego rozwiązania,nowe wybory do Sejmu winne być rozpisane najpóźniej w ciągu 6-ciu miesięcy.O dniu wyborów do nowego Sejmu ogłasza prezydent Republiki.-
Sejm zgromadza się corocznie na dwie zwyczajne sesje:w pierwszy poniedziałek w lutym oraz w pierwszy poniedziałek we wrześniu.Pierwsze posiedzenie zwyczajne sesji sejmowej otwiera prezydent Republiki osobiście,lub za pośrednictwem premjera.-
Sesja zwyczajna trwa najdłużej trzy miesiące.-

§ 27.

Sejm wydaje ustawy.O trybie wydawania ustaw oraz o terminie ich wejścia w życie decyduje osobna ustawa.-

§ 28.

Sejm śledzi za działalnością rządu,wystosowując doń zapytania i interpelacje oraz wyznaczając rewizje.-

§ 29.

Budżet państwa i jego wykonywanie wymagają zatwierdzenia ze strony sejmu.-

§ 30.

Sejm ratyfikuje następujące,zawierane przez rząd traktaty państwowe;traktaty pokojowe;traktaty dotyczące nabytków,zrzeczeń się,czy tranzakcji terytorjalnych;traktaty handlowe z innemi państwami; pożyczki zagraniczne; traktaty całkowicie lub częściowo anulujące,lub zmieniające ustawy bieżące; traktaty nakładające obowiązki na obywateli litewskich;traktaty ustalające bezpośrednie lub pośrednie prawa monopolowe lub wywłaszczeniowe.-

§ 31.

Do kompetencji Sejmu należy rozpoczęcie lub zakończenie wojny.Działania wojenne mogą być rozpoczęte bez Sejmu,kiedy kraj nieprzyjacielski ogłasza Litwie wojnę,lub kiedy wrogowie,nie ogłosiwszy wojny,przekroczyli granicę litewską.-

§ 32.

W razie wybuchu wojny,powstania zbrojnego czy innych niebezpiecznych zamieszek w państwie,Prezydent Republiki - na wniosek Gabinetu ministrów - może wprowadzić na terenie całego państwa,lub w pewnych jego częściach stan wojenny lub inny stan nadzwyczajny,wstrzymać czasowo gwarancje konstytucyjnych praw obywatelskich /§§ 11,12,13,14 15,16,17/ oraz jąć się środków odparcia niebezpieczeństwa, drogą użycia nawet siły zbrojnej.-

§ 33.

Sejm obiera swego Marszałka i innych członków prezydjum.-
Sejm przyjmuje statut swych prac,mający moc ustawy.-

§ 34.-

Nadzwyczajna sesja sejmowa zwołana być może za piśmiennem wyrażeniem chęci tego ze strony Prezydenta lub połowy ogólnej liczby posłów.W piśmie owem wykazane być musi w jakim celu sesję nadzwyczajną się zwołuje.-

Prezydent Republiki wyznacza dzień zwołania sesji nadzwyczajnej.Sesja nadzwyczajna ustaje z chwilą rozstrzygnięcia spraw,związanych z jej zwołaniem.-

§ 35.

Każdy poseł,rozpoczynający pełnienie swych obowiązków,przysięga lub uroczyście przyrzeka wierność Republice Litewskiej,wypełnianie jej ustaw i sumienne przestrzeganie pełnomocnictw przedstawiciela narodu.-

Poseł odmawiający przysięgi,czy przyrzeczenia,względnie składający przysięgę,czy przyrzeczenie warunkowo,tracą pełnomocnictwa przedstawicielskie.-

§ 36.

Posłowie kierują się wyłącznie sumieniem i nie mogą być krepowani przez żadne mandaty.-

§ 37.

Poseł nie może być karany sądownie za swe mowy, wygłoszone podczas pełnienia obowiązków,wszelako za obrazę honoru może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej w trybie zwykłym.-

§ 38.

Osoba posła jest nietykalna.Aresztować posła wolno jedynie za zgodą Sejmu,za wyjątkiem wypadków,kiedy poseł przyłapany został in flagranti.-

W takich wypadkach o aresztowaniu posła i motywach aresztu komunikuje się Marszałkowi Sejmu najdalej w przeciągu 48 godzin.Marszałek Sejmu zawiadamia o tem Sejm na najbliższem posiedzeniu.Sejm może aresztowanemu posłowi zwrócić wolność.-

§ 39.

Poseł nie może mieć zajęć niezgodnych z obowiązkami jego,jako posła.Osobna ustawa przewiduje,co jest zgodne lub niezgodne z obowiązkami posła.-

Posłowie za swą pracę w Sejmie otrzymują wynagrodzenie,przewidziane ustawowo.-

IV. R z ą d.

§ 40.-

Rząd stanowi Prezydent Republiki i Gabinet Ministrów.-

§ 41.

Prezydent Republiki obierany jest przez naród na przeciąg siedmioletni.Sposób wyborów przewiduje ustawa.

Wybory Prezydenta Republiki dokonywane są przed wygaśnięciem pełnomocnictw Prezydenta poprzedniego.-

Okres pełnomocnictw rozpoczyna się od dnia przyjęcia władzy.-

§ 42.-

Prezydent Republiki rozpoczyna pełnienie swych obowiązków,przysięga lub uroczyście przyrzeka dbać w miarę sił swoich o dobro republiki i narodu,strzec Konstytucji i ustaw,sumiennie pełnić swe obowiązki i być względem wszystkich sprawiedliwym.-

§ 43.

Prezydentem Republiki może zostać każdy obywatel Litwy,mający być posłem na Sejm i liczący conajmniej 40 lat życia.-

§ 44.-

Prezydent Republiki pełni swe obowiązki aż do chwili wyborów Prezydenta nowego.Prezydent może być ponownie obranym na to stanowisko.-

§ 45.

W razie wyjazdu Prezydenta poza granice państwa, względnie choroby i czasowej niemożliwości pełnienia obowiązków,zastępuje go marszałek Sejmu do chwili wydania ustawy o zastępstwie.-

W razie dymisji Prezydenta Republiki,jego śmierci lub choroby,nie pozwalającej na dalsze pełnienie obowiązkow następują ponowno wybory.Zanim nie obierze się nowego Prezydenta obowiązki jego pełni marszałek Sejmu.-

§ 46.-

Prezydent Republiki jest jej reprezentantem,akredytuje posłów i przyjmuje posłów obcych.-

§ 47.

Prezydent Republiki mianuje premjera,zatwierdza innych ministrów,przedstawionych przez premjera i podaje do dymisji cały gabinet,jak też ministrów poszczególnych.-

§ 48.

Kontrola Państwa jest urzędem stały ,którego niezmienność przewidują osobne ustawy.Zanim te ostatnie nie zostały wydane Kontrolera Państwa mianuje i podaje do dymisji Prezydent Republiki.-

§ 49.

Prezydent Republiki mianuje,przenosi,degraduje i podaje do dymisji oficerów wszystkich stopni oraz tych urzędników Republiki,ktorych nominacja i dymisja ustawowo zostały mu powierzone.-

§ 50.

Prezydent Republiki publikuje ustawy.Uchwalone przez Sejm ustawy ogłasza Prezydent Republiki w ciągu jednego miesiąca,licząc od dnia złożenia ustawy.-

Prezydent Republiki ma prawo zwrócić Sejmo i w ciągu jednego miesiąca,licząc od dnia przedłożenia ustawy danej ustawy z własnym wnioskiem rozpatrzenia jej raz jeszcze.O ile dalej Sejm w drugiem czytaniu tę samą ustawę uchwala conajmniej większością 3/5 głosów całego Sejmu w takim razie Prezydent Republiki powinien ją opublikować.-

§ 51.-

Prezydentowi Republiki przysługuje prawo łaski w stosunku do skazanych na śmierć.-
Darować karę ministrom,skazanym z racji wykroczeń służbowych może Prezydent Republiki jedynie za zgodą Sejmu.-

§ 52.

Prezydent Republiki ma prawo rozwiązania Sejmu. W razie pilnej sprawy państwowej,podczas przerwy w sesjach sejmowych lub w braku Sejmu Prezydent Republiki może wydawać dekrety,posiadające moc prawną ustaw,zanim Sejm ich nie zmieni,lub nie odrzuci.-

§ 53.-

Prezydent Republiki jest naczelnym dowódcą wszystkich sił zbrojnych Republiki.-
Za układ i kierownictwo sił zbrojnych Republiki odpowiedzialność przed Sejmem ponosi Gabinet ministrów lub odnośny minister.W czasie wojny na wniosek Gabinetu ministrów,Prezydent Republiki mianuje naczelnego wodza armji.

§ 54.-

Prezydent Republiki ma prawo uczestniczenia w posiedzeniach Gabinetu ministrów oraz na nich przewodniczyć,jak również domagać się od Gabinetu ministrów i ministrów poszczególnych piśmiennego sprawozdania z ich działalności.-

§ 55.

Wszystkie akta Prezydenta Republiki,za wyjątkiem dymisji Gabinetu ministrów,nosić winne podpis premjera lub odnośnego ministra.Odpowiedzialność za akt spada na ministra,który go podpisał.-

§ 56.-

Gabinet ministrów składa się z premjera i innych ministrów.Liczbę ministrów i podział ich pracy określa ustawa.-

§ 57.-

Premjer przedstawia wybranych ministrów do zatwierdzenia Prezydentowi Republiki.ministrów podaje do dymisji Prezydent Republiki.-

§ 58.-

Rozpoczynając pełnienie swych obowiązków ministrowie składają przysięgę lub uroczyste przyrzeczenie bezstronnego i sumiennego pełnienia swych obowiązków i trzymania się Konstytucji oraz ustaw.-

§ 59.-

Gabinet ministrów jest solidarnie odpowiedzialny przed Sejmem za ogólną politykę rządową;każdy zaś minister zosobna ponosi odpowiedzialność przed Sejmem za działalność w powierzonym mu zakresie rządów.-Gabinet Ministrów i każdy z ministrów podają się do dymisji w razie wyrażenia votum nieufności przez Sejm,większością conajmniej 3/5 głosów.-

§ 60.-

Gabinet Ministrów opracowuje i przedkłada Sejmowi projekty ustaw.Ministrowie,którzy pozostali w mniejszości,przy decydowaniu w Gabinecie Ministrów o projektach,mają prawo wykładania swego odrębnego zdania i jego motywów na piśmie,przedkładanem następnie Sejmowi łącznie z wnoszonym przez Gabinet Ministrów projektem.-

§ 6I.-

Gabinet Ministrów wprowadza w życie Konstytucję i ustawy Republiki,prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną,chroni nietykalność terytorjum Republiki i utrzymuje ład wewnętrzny.-

§ 62.-

W posiedzeniach Gabinetu Ministrów ma prawo uczestniczyć w charakterze głosu doradczego Kontroler Państwa.-

§ 63.-

Jedynie Sejm absolutną większością głosów ma prawo wytoczenia Prezydentowi Republiki,premjerowi czy innemu ministrowi sprawy karnej z racji przestępstw służbowych czy zdrady Państwa.W wytoczonej sprawie decyduje Najwyższy Sąd Litwy.-

V. Sąd.

§ 64.-

Sąd w myśl ustaw - wydaje wyroki w imieniu Republiki.-

§ 65.-

Wyrok sądu może ulegać zmianie lub być anulowanym jedynie w przewidzianym ustawowo trybie.-
Amnestji się udziela drogą ustawową.-

§ 66.

Organizację,kompetencję i jurysdykcję sądownictwa określa ustawa.-

§ 67.-

Sąd Najwyższy jest jedynym na całem terytorjum Republiki.-

§ 68.-

Sąd decyduje o legalności rozporządzeń administracyjnych.-

§ 69.-

Sąd dla wszystkich obywateli jest równy.Wojskowi podlegają w sprawie przestępstw służbowych sądom odnośnym.
Sądy specjalne stworzone być mogą jedynie w czasie wojny lub w chwili trwania stanu wojennego.-

VI. Samorząd lokalny.-

§ 70.-

Gminom i miastom gwarantuje się prawo samorządowe w granicach ustaw.-
O sposobie i trybie wyborów do organów samorządowych decyduje ustawa.-

§ 71.-

Organy samorządowe dbają o sprawy gospodarcze i kulturalne w przewidzianym przez ustawę trybie, pełniąc jednocześnie obowiązki administracyjne, nałożone na nie drogą ustawową.-

§ 72.-

Rząd śledzi za spełnianiem obowiązków przez lokalne organa samorządowe oraz za tem, by praca ich nie była sprzeczna z ustawami prawa.-
O sprawach spornych pomiędzy organami samorządów lokalnych a organami rządowemi wyrokuje ostatecznie sąd.-

VII. Prawa mniejszości narodowych.-

§ 73.-

Mniejszości narodowe, stanowiące znaczną część obywateli, mają prawo autonomicznego regulowania - w granicach ustaw - swych kulturalnych praw narodowościowych - oświatę ludu, dobroczynność, pomoc wzajemną - oraz wybierania w trybie wskazanym ustawowo organów reprezentacyjnych dla kierowania temi sprawami.-

§ 74.-

Wspomniane w § 73 mniejszości narodowe mają prawo w myśl odnośnych ustaw, nakładania na swych członków podatków na cele kultury narodowej i korzystania z odpowiedniej części sum, wyznaczonych przez Państwo i rząd na cele oświaty i dobroczynności, o ile potrzeb tych nie zaspakajają instytucje ogólnopaństwowe i samorządowe.-

VIII. Obrona Republiki.

§ 75.-

Wszyscy obywatele Republiki biorą udział w obronie jej terytorjum w przewidzianym ustawowo trybie.-

§ 76.

Dla obrony Republi organizowane są siły zbrojne. Organizację ich, sposoby kompletowania, rodzaj i czas służby określa ustawa.-

§ 77.-

Rodzinom wojskowych i wojskowym, którzy - pełniąc służbę wojskową utracili zdrowie lub życie, gwarantuje się opiekę i zaopatrzenie państwowe.-

IX. Sprawy oświaty.-

§ 78.-

Wychowanie dzieci jest najwyższem i obowiązkiem naturalnym rodziców.-

§ 79.-

Szkoły organizuje państwo,samorządy,organizacje społeczne i jednostki poszczególne.Wszystkie szkoły znajdują się pod nadzorem państwa w ustalonych przez ustawę granicach.-

§ 80.-

Nauczanie religji w szkołach jest obowiązkowe,za wyjątkiem szkół założonych dla dzieci,których rodzice nie należy do żadnej organizacji religijnej,Religja wykładać się winna zgodnie z wymaganiami organizacji, do jakiej ucz uczeń należy.-

§ 81.-

Nauka początkowa jest obowiązkowa.Czas i sposób wprowadzenia nauki początkowej obowiązkowej określa ustawa Nauka początkowa w szkołach utrzymywanych przez państwo jest bezpłatna.-

§ 82.-

Prywatne szkoły wyznaniowe,o ile wypełniają minimum przewidzianego ustawowo programu,otrzymuje ze skarbu państwa część sum budżetowych,przeznaczonych na sprawy oświatowe, odpowiadającą liczbie uczniów i obywateli Litwy,należących do organizacji wyznaniowej,której nauka jest w danej szkoły wykładana.-

X. Sprawy wyznań i kultu.-

§ 83.-

Państwo przyznaje wszystkim organizacjom religijnym na Litwie prawo takiego ustroju,jakiego wymagają k jej kanony lub statuty,dalej prawo swobodnego głoszenia swej doktryny i odbywania obrzędów swego kultu,zakładania i kierowania swymi domami kultu,szkołami,zakładami wychowawczemi i dobroczynnemi,zakładania klasztorów i kongregacyj religijnych,nabywania ruchomości i nieruchomości,jako też ich zarządzania.-

Organizacje religijne posiadają w państwie prawa osób prawnych.-Duchowni zwlaniani są od obowiązków służby wojskowej.-

§ 84.

Państwo uznaje nowopowstałe organizacje,o ile ich doktryna i statut nie są sprzeczne z ładem i etyką publiczną.-Warunki powstawania i istnienia organizacyj takich określa ustawa.-

§ 85.-

Akty urodzin, ślubów czy śmierci zawierane przez wiernych a odnośnych duchownych posiadają na Litwie moc prawną, o ile tylko odpowiadają określonej przez ustawę formie. Obywatele nie też zmuszeni powtarzać aktów tych w innych urzędach.-

§ 86.-

Ustawy określają niedziele i inne uznane przez państwo święta, jako dnie wypoczynku i podniosłego ducha.-

§ 87.-

Wojskowym winno się udzielić czasu na odbycie obrządków religijnych. W szpitalach, więzieniach i innych instytucjach publicznych powinno się udzielać chorym, więźniom i t.p. możności odbywanie obrządków religijnych.-

XI. Zasady państwowej polityki ekonomicznej.

§ 88.-

We wszystkich dziedzinach gospodarczych gwarantuje się obywatelowi swobodę pracy i inicjatywy. Swobody te ograniczone być mogą jedynie w drodze ustawy w razie publicznej potrzeby.-

Życie gospodarcze kształtowane jest w ten sposób ażeby każdy obywatel miał możność pracy.-

§ 89.-

Ustawy gwarantują poszczególnym gałęziom gospodarstwa odpowiedni samorząd. W drodze ustawowej powstają izby rolne, handlowo-przemysłowe, izby pracy i t.p., których współpracę z rządem w zakresie normowania życia gospodarczego określa ustawa.-

§ 90.-

Za podstawę władania ziemią uważa się zasadę własności prywatnej.-

Państwu pozostawia się prawo takiego regulowania władania ziemią, ażeby stworzone zostały odpowiednie warunki wzorowej produkcji rolnej, zwłaszcza w kierunku rozwoju drobnego i średniego rolnictwa.-

Majątki parcelowane są w określonym ustawowo trybie.-

XII. Finanse państwa.-

§ 91.-

Nakładanie na ludność podatków, określanie wydatków państwowych, zaciąganie pożyczki wewnętrznej, względnie emisja pieniędzy papierowych, możliwe są jedynie w drodze ustawowej.

§ 92.-

Za dochodami i wydatkami państwa śledzi Kontroler Państwa. Oprócz tego ten ostatni ma na pieczy mienie państwowe, długi, i rozrachunki państwa.-

§ 93.-

Kontroler państwa corocznie opracowuje sprawozdanie z realizacji budżetu państwowego z roku ubiegłego i najdalej do dnia 15 października przedkłada je Sejmowi.-

§ 94.-

Gabinet ministrów corocznie opracowuje budżet państwowy na rok przyszły i przedkłada go najdalej do 15 października do zatwierdzenia Sejmowi.-

§ 95.-

Wysokość budżetu państwowego określana jest drogą ustawową corocznie na każdy rok poszczególny przed rozpoczęciem roku budżetowego.-

§ 96.-

Rok budżetowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia kończy się zaś z dniem 31 grudnia.-

XIII. Opieka społeczna.-

§ 97.-

Zdolność pracy człowieka otaczana jest opieką odnośnych ustaw.-

W poszczególnych ustawach przewiduje się ochronę robotnika przez państwo w wypadku choroby, starości, wypadków nieszczęśliwych i bezrobocia.-

§ 98.-

Podstawą życia rodzinnego jest macierzyństwo. Za podłoże tego ostatniego uważa się równość praw płci obojga Zdrowie rodziny i dobrobyt społeczny otaczane są opieką odnośnych ustaw.-

Macierzyństwo znajduje się pod szczególną opieką państwa.-

§ 99.-

Etyka i zdrowie społeczeństwa są pod opieką odnośnych ustawą.-

§ 100.-

Szkoły wszystkich stopni są jednakowo dla wszystkich dostępne.-

§ 101.-

Dla propagowania trzeźwości ogół obywateli gminy ma prawo decydowania on utrzymywaniu zakładów sprzedaży trunków wyskokowych w odnośnym rejonie.-

XIV. Zmiany i uzupełnienia Konstytucji.-

§ 102.-

Projekt zmiany i uzupełnienia Konstytucji ma prawo przedkładać Sejm lub 50.000 obywateli,mających prawo głosowania.-

§ 103.-

Przedłożony projekt zmiany,lub uzupełnienia Konstytucji przyjmuje Sejm conajmniej 3/5 głosów.-

Przyjęta lub odrzucona przez Sejm zmiana lub uzupełnienie Konstytucji przedkłada się decyzji narodu o ile tego domagać się będzie w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia lub odrzucenia zmiany lub uzupełnienia Konstytucji,Prezydent Republiki lub 50.000 obywateli,mających prawo głosowania.-

Przyjęta przez Sejm zmiana lub uzupełnienie Konstytucji,co do których żądania powyższego się nie wysunie nabierają mocy prawnej po trzech miesiącach od dnia ich opublikowania.-

XV. Zasady wstępne.-

§ 104.-

Z inicjatywy rządu lub 50.000 obywateli,mających prawo głosowania przyjęta lub odrzucona przez Sejm ustawa może być poddawana decyzji narodu drogą referendum.

O trybie i sposobie referendum ustalonego w §§ 103 i 104 decyduje ustawa.-

§ 105.-

Konstytucja niniejsza nabiera mocy prawnej z chwilą przyjęcia jej przez naród od dnia opublikowania.-

§ 106.-

Ustawy,zobowiązujące na Litwie do dnia opublikowania Konstytucji nie będące sprzeczne z Konstytucją niniejszą i nie anulowane lub zmienione w określonej przez niniejszą Konstytucję drodze ustawodawczej zachowują moc prawną.-

§ 107.-

Tymczasowe Konstytucja Państwa Litewskiego traci moc prawną.-

------------000 § 000------------

IX.PRZEGLAD PRASY LITEWSKIEJ W POLSCE.-

P r z e g l ą d   p r a s y   l i t e w s k i e j .-

"Vilniaus Aidas" N.123.z dnia 27/X.r.b. Artykuł p.t. "Wszystko to tylko czasowe". Streszczenie:

Jak wszystkim wiadomem jest,rząd polski jął się represyj względem Litwinów,jako odwetu za rzekome ciemiężenie Polaków w Niepodległej Litwie.Szczegółów wszystkich nie wiemy,jak tam jest,lecz główne przyczyny, które wskazała wtedy prasa polska,a w odpowiednim stopniu i oficjalne czynniki,po dwuch,trzech tygodniach okazały się wątpliwe nawet dla polskich czasopism.Historja z listemz zamknięciem szkół,z egzaminami nauczycieli i t.d. dziś już nawet wśród wielu zwolenników retorsyj wywołuje uśmiech,nie mówiąc już o szerszem społeczeństwie.-Już w pierwszych dniach można było skonstatować w społeczeństwie wileńskiem zdziwienie z powodu takiej gorliwości,zapobiegliwości i szybkości przy rewizjach wśród Litwinów, przy aresztach,przy wygnaniach i rujnowaniu oświaty litewskiej.Wielu Polsków wileńskich ramionami ruszało,dziwiać się,że te dobre przymiotyich władz nie zostały właściwie zastosowane.-Ciosy są bardzo bolesne i sięgają tak głęboko,że cały szereg lat ich nie uleczy.Weźmy szkolnictwo ludowe.Zamknięto 44 szkoły litewskie.Obliczając skąpo około 1500 dzieciom odebrano naukę w języku macierzystym,może Polacy powiedzą,że nauką będą mieli w szkole polskiej,lecz my Litwini jesteśmy zdania,że niech lepiej dzieci pozostaną jedną zimę bez nauki,niżny ich słabe dusze miały być wynaradawiane.A przecież sytuacja jest taka,że gdy tylko zamknęli szkoły litewskie,natychmiast nauczycielstwo szkół polskich w tych miejscowościach rozesłało rodzicom dzieci litewskich nakazy,aby swe dzieci posyłali do szkół polskich.Jeżeli nie będą posyłać,to grożą karami pieniężnemi i więzieniem,albowiem istnieje przymus szkolny.-

Nie trzeba naturalnie tłumaczyć,jakie stosunki wytworzą się między rodzicami i nauczycielstwem polskim. Przecież jedni na drugich będą patrzyli jak na wrogów,a tym czasem pierwsi będą zmuszeni drugim - swoim wrogom - oddać dzieci.Czyż potrzeba większej tragedji? Teraz weźmy znowu seminarjum nauczycielskie.Przecież najbardziej ulubionym dotychczas argumentem urzędników polskich przeciwko Litwinom był ten,że Litwini nie mają w dostatecznej mierze przygotowanych nauczycieli.Jaki z tego wniosek można zrobić postępując sprawiedliwie,po ludzku?Przecież tylko pomóc Litwinom trzeba było.Mieli oni tylko jedne prywatne seminarjum nacuyzcielskie, trzeby było pomóc otworzyć im drugie.Lecz gdzie tam.Retorsja dotknęła właśnie najbardziej bolesne miejsce,albowiem zamknięto jedyną tego rodzaju szkołę i to najbardziej potrzebną.Łatwo powiedzieć 300 uczniów pozbawiono nauki.Lecz fakt ten ma znaczenie o wiele głębsze.-

Przecież dla wielu wśród tych 300 cel już życiowy spaczony,wybrany zawód odebrano.I to rujnuje plany nietylko ucznia,ale i rodziców,wszystko kładzie się na sercu jak mety,który rodzi wielkie niezadowolenie i nawet oburzenie.Zawiedzeni zostają uczniowie,ich rodzice,wielkie straty poniosi społeczeństwo litewskie

Tych strat nikt nie zwróci,albowiem czas jest niepowrotny.Nawet w najlepszym wypadku,gdyby szkoła została otwarta po miesiącu,po dwuch,po roku,uczynione rany trzeba będzie leczyć conajmniej 7 lat.

A teraz nauczycielstwo.Co za tragiczna znowuż sytuacja.Sami wiemy i ze strony nam mówią,że dla narodu naszego potrzebna jest nauka i oświata,a tu się stwarza sytuację,że około 100 nauczycieli zostaje pozbawionych moż liwości wykonywania pracy,a jednocześnie zostają pozbawieni kawałka chleba oni sami i ich rodziny.I to wtedy,gdy jednemu trzeba pracować za dziesięciu,albowiem w naszych stosunkach nie 100 nauczycieli potrzeba,lecz tysiąca i to niejednego.Pola nasze narodowe są tak zarośnięte,a wyorać nam ich nie dają,gdyż kto inny chce z nich skorzystać.A wygnani? Lecz dość o tem wszystkiem.Co więc pozostaje?

Przedewszystkiem każdy musi wyjaśnić swoją sytuację i znaczenie wypadków.Następnie wbić sobie do głowy i pomóc to zrobić innym,że winy naszej niema ani cząstecz ki we wszystkich tych wypadkach.Pomoże to nam przetrwać te ciężkie czasy,które przecież nie będą mogły trwać dziesiątki lat.-Dalej musimy zawsze wszystkim naszym wrogom śmiało mówić w oczy,że takiemi środkami,serc Litwinów, dusz Litwinów nie pociągną,albowiem te środki są za słabe aby załamać twardy duch Litwina:duch ten jest wypróbowany w walkach trwających wiekami,a dziś staje się jeszcze moc niejszy,albowiem niewinnie znoszone męki hartują go na stal Cierpiący Litwin jest tak mocny, że się nie da go złamać ani oszukaństwem, ani prowokacją.T e wszystkie nowe środki koniec końców odbiją się na naszych wrogach.Dużo cierpiał naród litewskim w przeszłości,dużo jego synów zginęło,jako ofiary walki,dużo utonęło w falach wynarodowienia,lecz ci którzy doszli do XX wieku,są już wybrani i żadna siła ich nie zniszczy.I choć nam dziś jest bardzo ciężko,lecz w przyszłość patrzymy z otuchą.-

"Vilniaus Aidas" N.120 z d.1 listopada r.b. Artykuł p. t.:"Z jakiemi hasłami iść na wieś". Streszczenie:

Trzeba zawczasu pomyśleć z jakiemi hasłami iść do wyborów.Litwini,mieszkańcy tego kraju są albo rolnikami /wśród nich przeważnie małorolni/,albo robotnicy rolni,czy też mieszkańcymiasteczek.Litwini wśród siebie nie mają ani wielkich kapitalistów,właścicieli fabryk,wielkich kup ców,ani obszarników i dlatego obrona tych grup całkiem jest dla Litwinów nieaktualna.Do wyborów nie można iść: 1/z hasłami jedynie religijnemi,czy też jedynie narodowemi Nie można lekceważyć spraw katolickich tam,gdzie ludność stawia je wysoko.Lecz nie będzie to przecież jedynem hasłem litewskiem.-Hasło to będą stawiali narówni i endecy i chadecy i nawet monarchiści /demagogja grupy "Słowa" w czasie wyborów do Rady miejskiej w Wilnie/.Nie można się zadowolić jedynie i litewskością.Będzie to jedno z najgłów niejszych haseł,albowiem litewskość w tym kraju jest poniżaną przez Polaków,szowinistów prawo jej deptane.Bronić spraw materjalnych będzie wówczas łatwiej,gdy robotnik Lit win pójdzie razem z robotnikiem polskim i żydowskim i jeżeli Litwin-rolnik będzie bronił praw swoich idąc razem z Litwinem rolnikiem-Białorusinem i Polakiem.Wyobraźmy sobie że Litwini idą jedynie z hasłami litewskości,całkiem lekceważąc momenty polityczne,socjalne.Wówczas te warstwa nie Litwinów,które będą broniły np: spraw rolników,albo robotników naprawdę pozyskają niektórych Litwinów-wyborców,gdyż będą obstawał, za takim porządkiem,który najlepiej zaspa kaja sprawy miejskich lub wiejskich robotników.-

Wśród ludu często daje się słyszeć:Co mi z tej litewskości,czy polskości,jeżeli muszę z głodu umierać. I to powiedzenie ma poważne podstawy.Z tego co powiedziano wniosek dam wypływa.

Jeżeli Litwini będą brali udział w wyborach po winni iść pod dwoma hasłami:1/obrony litewskości i 2/interesów ludzi pracy.Litewskość sporów nie wywoła.Lecz zdaje się,że też nie wiele sporów wywołają sprawy ludzi pracy.- Wprawdzie i w sytuacji ludzi pracy są różnice.Jeżeli weźmiemy rolnika,posiadającego 10 ha własnej ziemi i robotnika dworskiego nieposiadającego żadnej majętności,to w sytuacji ich wielka różnica.Lecz sprawy ich jeszcze nie będą tak się różniły jak obszarnika i jego najemnika,jak właściciela fabryki i robotnika.Między rolnikiem własnoręcznie pracującym wraz z rodziną na swoim kawałku ziemi i robotnikami wiejskimi i miejskimi powstaną różnice na odpowiedniej płaszczyźnie: w cenach sprzedaży produktów rolnych,cłach,systemie podatkowym,naturalnych powinnościach.- Lecz wszystko to w naszych stosunkach bardzo mało się jeszcze odczuwa.Tak,że przynajmniej biorąc udział w wyborach do Sejmu nie będzie trudno stworzyć wspólne działanie ludzi pracy Litwinów.O tem już czas zacząć myśleć i mówić,zwłaszcza trzeba to zacząć poruszać na wsi,albowiem wieś zazwyczaj jest mniej ruchliwa.-

"Vilniaus Aidas" N.126 z 5/XI.r.b. Artykuł p.t.:"Znowu coś nie coś wykombinowano". Streszczenie:

Dnia 1 listopada czasopisma polskie wychodzące w Wilnie przyniosły coś nie coś nowego,mianowicie:jednocześnie "spostrzegły",że wygnani na drugą stronę linji demarkacyjnej i niewpuszczeni przez rząd Niepodległej Litwy w głąb terytorjum litewskiego Litwini rujnują plany polskich nacjonalistów i imperjalistów.Jak wiemy,żaden z wygnanych nie posiada obywatelstwa litewskiego i dlatego rząd kowieński nie chce ich,jako obywateli obcego państwa wpuścić na swe terytorjum.O tem doniósł Lidze Narodów,która poprosiła,aby rząd litewski wygnanych przytrzymał przynajmniej przy linji demarkacyjnej,nim sprawa zostanie rozstrzygnięta w Lidze Narodów.Więc ci wszyscy wygnani cierpią biedę na linji demarkacyjnej.Miejscowa ludność widzi ich nieszczęście i niedwuznacznie daje zrozumieć kogo uważa za prawdziwego winowajcę.Widząc taki bieg rzeczy Polacy widocznie czynią swoje wnioski i dlatego w wyżej wymienionym dniu wszystkie ich czasopisma, wychodzące w Wilnie zaczęły reagować. We wszystkich trzech wzmiankach łatwo dostrzec wspólne pochodzenie."Kurjer Wileński" widocznie przez brak doświadczenia wypaplał,skąd ta akcja przeciwko Litwinom i Litwie postaje,mianowicie z informacyj Województwa.-

Znowu więc zaczyna się prowadzić akcję przeciwko Litwie i centrum tej akcji, czy jednym z punktów pośredniczących jest Województwo.Nie robi nam żadnego zaszczytu polemika z taką prasą,która nie ma swej linji, a umieszcza wszystko nie zważając co jej urzędnik podsuwa.-

"Życie Ludu" N.18.Artykuł p.t.:"Czy p.Papłauskas jest Litwinem". Streszczenie:

Do Wilna przybyło kilku socjaldemokratycznych zbiegów z Kowna,a w tej liczbie niemało bohaterów z Taurogów.Podobno ci panowie zamierzają wydawać w Wilnie tygodnik "partyjny" p.t."Pirmyn" i jednym z redaktorów ma być zbiegły z Litwy b.poseł p.Papłauskas.Oczywiście,gdyby to byli naprawdę Litwini z przekonań,przytem ludzie ideowi, nie potrzebowalibyśmy się martwić - gdyż jak powiada przysłowie:"S miru po nitkie - biednomu rubacha" - zawsze mielibyśmy o jednego więcej.- A tak są potrzebni.-

Niestety,nie znamy reszty towarzyszy p.Papłauskasa,jednakże jego gościnne występy na łamach "Kurjera Wileńskiego" - nasuwają bardzo smutne refleksje.P.Papłauskas z towarzyszami może tu krytykować rząd prof.Woldemarasa,nawet wylewać,jeżeli potrafi,jeszcze większe kubły sztucznych pomyj socjaldemokratycznych,gdyby jednak miał w duszy /przepraszam - w sobie,bo socjaldemokraci nie wierzą w istnienie duszy/ chociaż odrobinkę nietylko litewskości,ale okruszynę najzwyczajniej litewskiej uczciwości narodowej,wywiad swój z korespondentem "Kurjera Wileńskiego" który zaopatrzył go tytułem:"Krwawe rządy Woldemarasa" z pewnością odłożyłby na czas stosowniejszy.Przecież całe społeczeństwo litewskie w Wileńszczyźnie,bez różnicy partyj,w obecnej chwili dotknięte jest retorsją.-

Nie można dziś mówić o porachunkach partyjnych, trzeba ratować zagrożoną szkołę litewską i jeżeli Papłauskas,jako odważny działacz,członek"ratowania Litwy" nie uważa za możliwe stanąć w obronie szkolnictwa litewskiego i nie dostrzega łez pokrzywdzonej dziatwy,to już conajmniej powinien był,chociaż na pewien czas,odłożyć swoją socjaldemokratyczną paplaninę,którą "Kurjer Wileński" przyjął,jako "poważny wywiad ideowca".Papłauskas korzysta u uprzejmych władz wileńskich z prawa azylu,lecz w społeczeństwie litewskie już nie uzyska tego azylu,gdyż przy pomocy "Kurjera Wileńskiego " wystawił sobie należne świadectwo....niechlujstwa narodowego.Ciekawi jesteśmy, czy p.Papłauskas naprawdę jest Litwinem,czy tylko dla pewnych względów nie otrącił jeszcze od swego nazwiska końcówki litewskiej?

Wzmianki kronikarskie prasy litewskiej.-

Dnia 15 października Wileński Sąd Okręgowy na sesji wyjazdowej w Święcianach skazał 9-ciu nauczycieli litewskich za nauczanie dziatwy litewskiej bez formalnego zezwolenia na to władz szkolnych.Sześciu nauczycieli sąd postanowił osztrafować po 345 zł.z zamianą na sześć tygodni więzienia.Dwóch otrzymało po 115 zł.kary z zamianą na 15 dni aresztu i jednego skazano na zapłacenie 72 zł.lub 15 dni aresztu.-

---

Według wiadomości dzienników polskich ks.Arcybiskup, w towarzystwie ks.L.Żebrowskiego,wyjeżdżał na kilkudniowy pobyt do Rygi w celu złożenia rewizyty ks.bisk. Spryngiewiczowi,natomiast czynniki wtajemniczone w zakulisowe sprawy archidjecezjalne utrzymują,że ks.Arcybiskupa zawezwał do siebie na żądanie Stolicy Apostolskiej msg Zecchini w celu wyjaśnienia faktycznych powodów masowego aresztowania w Wileńszczyźnie księży Litwinów.-

---

W ostatniej chwili otrzymaliśmy radosną wiadomość,iż z więzienia został wypuszczony powszechnie szanowany ks.K.Czybiras.Pozostaje on pod śledztwem i ma być pociągnięty do odpowiedzialności z art.111 i 130 K.K.

-----------000 § 000-----------